

Yetkin, G. B. (2022). İç savaşın çemberinde Serafimoviç'in mücadeleci kadınları: Demir Tufanı. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(42), 257-279.

DOI: 10.21550/sosbilder.1041388
Araştırma Makalesi / Research Article

İÇ SAVAŞIN ÇEMBERİNDE SERAFİMOViÇ'İN MÜCADELECİ KADINLARI: *DEMİR TUFANI*

Gülhanım Bihter YETKİN*

Gönderim Tarihi / Sending Date: 24 Aralık / December 2021

Kabul Tarihi / Acceptance Date: 16 Ocak / January 2022

ÖZET

Kazak kökenli Rus-Sovyet yazar Aleksandr Serafimoviç (1863-1949), ülkesinin toplumsal-edebi yaşamında son derece aktif rol oynayan önemli yazarlardan biridir. İç savaşı oldukça çarpıcı bir şekilde yansıtan, yayımlandıktan kısa süre sonra kitlelerin baş ucu kitabı haline gelen Demir Tufanı eseri, Serafimoviç'i sanatsal yaşamında büyük üne kavuşturur. Yazar, bu eserinde büyük yoksulluk içinde kıvransa da ülkeyi bölmeye çalışan karşı güçlere sarsılmaz bir irade gösteren halkın hayatta kalma mücadelesini gözler önüne sererken, bu topluluğun içerisindeki isimsiz kahramanlar olan kadınları, bir hayli çarpıcı sahnelerle ön plana çıkarır. Romanda her biri birer anne, eş ve sevgili olan, gencinden yaşlısına tüm kadınlar, önceleri ailelerini korumakla görevli muhafız misyonunu yüklenirler. Ancak zamanla savaş koşullarının ağırlaşmasıyla evlerini, evlatlarını ve eşlerini yitiren bu kadınlar, kaybedecekleri bir şeyleri olmadığında tam anlamıyla birer savaşçıya dönüşerek büyük bir mücadele örneği gösterirler. Çalışmamızda Serafimoviç'in Demir Tufanı'nda okuyucuyu kısa sürede etkilemeyi başaran kadın kahramanların hedefe ulaşma konusundaki dirayetleri ve bu uğurda benliklerinde yaşanan büyük dönüşüm, eserden alınan çarpıcı alıntılarla desteklenerek sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Serafimoviç, kadın, aile, iç savaş, Demir Tufanı*

* Arş. Gör. Dr., Ordu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yabancı Diller Bölümü
Rus Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, yetkinbihter@hotmail.com

Serafimovich's Warrior Women in The Circle of the Civil War: *The Iron Flood*

ABSTRACT

Russian-Soviet writer of Kazakh origin, Aleksandr Serafimovich (1863-1949), is one of the important writers who played an extremely active role in the social-literary life of his country. The work of Iron Flood, which reflects the civil war quite strikingly and became the bedside book of the masses shortly after its publication, brought Serafimovich a great reputation in his artistic life. In this work, the author reveals the struggle for the survival of the people, who show an unwavering will to the opposing forces that try to divide the country, even though they suffer in great poverty, and highlights the women, who are the unsung heroes of this community, with very striking scenes. In the novel, all women, from young to old, each of whom is a mother, wife and lover, take on the duty of guards, who were tasked with protecting their families at first. However, these women, who lost their homes, children and spouses as the war conditions worsened over time, show a great example of struggle by turning into warriors when they have nothing to lose. In our study, the acumen of the heroines who managed to impress the reader in a short time in Serafimovich's Iron Flood, and the great transformation in their selves for this purpose, will be presented by supporting with striking quotations from the work.

Key Words: *Serafimovich, woman, family, civil war, Iron Flood*

Giriş

İnsanoğlunun bir arada yaşama başlamasıyla beliren toplumsal yaşam, zamanla kendi bünyesinde de çeşitli mikro yapılara ayrılır. Bu yapılardan başlıcası olan aile, ait olduğu toplumun geleneklerini ve sosyal yaşamını belirgin bir şekilde ön plana çıkaran, bu toplumun fizyolojik, psikolojik ve manevi yönlerini aynı anda yansıtan en etkili unsurdur. Nitekim toplumların bünyesinde yer alan uluslara büyük ölçüde yön veren tüm değişimler, dönüşümler, başkalaşımalar, gündelik ve tarihsel aksaklıklar ailede ön plana çıkar. Çünkü aile, toplumların organik dokusunu oluşturan değerlerin yürütücüsü, koruyucusu ve aynı zamanda gelecek nesillere taşınmasında kilit rol oynayan önemli bir

araçtır (Gürsoy, 2019: 93). Toplumun en küçük birimi olan aile, ait olduğu toplumsal yaşamın koşullarına göre şekillendiğinden her dönem içerisindeki varoluşunda da çeşitlilik gösterir. Bu nedenle her çağın ve her dönemin kendine özgü ideal aile ve kadın yapısı vardır. İlk dönemlerin toplumlarında kadın, her şeyden önce soyun yürütücüsüdür. Bu nedenle en eski insanlık dönemi olan Paleolitik Çağ'ın sanatında ilk insan tasviri, soyun devamını simgelemesi açısından büyük göğüsleri olan kadın timsalindeki heykelciklerdir. Bu heykellerin yüzü çalışmalarda tasvir edilmez. Çünkü ilk insanlar için güzellik, tapınmanın ölçütü değildir. Eski Yunan'da ise aksine güzellik, Tanrı'nın bir hediyesi olarak algılanırken, Orta Çağ'da ideal kadın, zarafet, nezaket, asalet ve akıl gibi önemli özelliklere sahip olmalıdır (Волкова & Пуляева, 2015: 86-87). Kadın, her daim sanatçılar, şairler ve müzisyenler için ana ilham kaynağı olmuştur. Öyle ki geçmişten günümüze kadınlara ithafen ortaya çıkan çok sayıda ünlü sanat eseri, dünyanın kültürel mirası arasında yerini alır. Homeros'a göre, uzun yıllar süren Truva Savaşı'nın temel sebebi bir kadinken, Orta Çağ döneminde çok sayıda şövalye, zaferini belirli kadınlara adamıştır¹.

Kadın teması, her daim edebiyatın da temel konularından biri olmuştur. Nitekim birçok Rus yazar, eserinde ele aldığı kadın imgeleriyle dünya edebiyatının klasikleri arasında yerini almayı başarır. Özellikle XIX. yüzyıl Rus edebiyatında ön plana çıkan bazı kadın karakterler, bir yandan kendi çağında büyük bir okuyucu kitlesini etkilemeyi başarırken, diğer yandan kendinden sonraki dönemlerdeki pek çok roman kahramanının prototipi olur. Aristokrasinin ön planda olduğu bu dönemde temel edebiyat akımının romantizm olması, önemli Rus yazarların eserlerinde toplumun üst kesiminin doğal, asil, akıllı ve duruluğuyla ön plana çıkan kadınları oluşturmalarına neden olur. A. S.

¹ <http://iessay.ru/ru/writers/other/literatura/sochineniya/russkaya-literatura/obraz-zhenshhiny-v-russkoj-literature> (2020, Nisan 2)

Puşkin, *Yevgeni Onegin*'de (*Евгений Онегин, 1832*) iyi huylarını, karakterini ve yetiştiriliş tarzını betimlediği Tatyana Larina'dan içten bir şefkatle bahseder. Kahramanın saflığı ve asaleti, en güçlü manevi duygularının üstünde tuttuğu görev sevgisi, hayalperestliği, tabiat aşkı ve Rus doğasına olan derinden bağlılığı onu romanın diğer kahramanlarından ayrı bir yere koyar. L. N. Tolstoy için güzellik, ahlaki duyguların saflığının göstergesidir. Bu nedenle önemli eseri *Savaş ve Barış*'ta (*Война и мир, 1865*) betimlediği kadın kahramanı Nataşa Rostova, son derece alımlı ve güzel oluşuyla ön plana çıkar. Oldukça doğal, yaşam dolu bu genç kız, eserde iyiliği, doğruyu, bir insanın içindeki güzelliği, sanatı ve doğayı içtenlikle hisseder (Волкова & Пуляева, 2015: 86-87). Turgenyev'in kadın kahramanları bir yandan diğer yazarlarda olduğu gibi klasik Rus kadınlarıyla benzer özelliklere sahipken, diğer yandan duygusal açıdan tam anlamıyla bir savaşçı, her türlü engele karşı direnç gösterebilecek güçte kadınlardır. Genel anlamda sağlam bir duruş sergileyen yazarın eserlerindeki kadınlar için insanın ruhunun güzelliği tüm ölçütlerin önündedir (Öksüz, 2009: 317-321). Lermontov'un ünlü eseri *Zamanımızın Kahramanı*'ndaki (*Герой нашего времени, 1840*) kadın kahramanlar, eserin başkahramanı Peçorin'in ruh dünyasını betimlemede kullanılan temel araçlar olarak ele alınır. Rus edebiyatında bu dönemde yoğunlukla ele alınan "gereksiz insan" temasının ana konu olduğu *Zamanımızın Kahramanı*'ndan sonra ortaya çıkan bu kadın karakterler, Turgenyev'in kadınları gibi son derece güçlü duruşlarıyla ön plana çıkarlar (Öksüz, 2012: 9-17). XX. yüzyıla gelindiğinde ideolojik çatışmalar, iç savaşlar, devrim ve büyük dünya muharebeleri nedeniyle dönem edebiyatında yoğunlukla savaşçı kadın tiplerini ön plana çıkar. Klasik dönem yazarlarının eserlerindeki duygusal, tutkulu, âşık ve ahlaki sorunsallar arasında gidip gelen kadın kahramanlar, yerini büyük ideolojiler kışkacında yaşama tutunmaya çalışan mücadeleci kadınlara bırakır. Bu türden kadın kahramanları çalışmasında konu edinen yazarlardan biri de *Demir Tufanı* (*Железный поток, 1924*) eseriyle Aleksandr Serafimoviç'tir.

1. Yüzyıl Dönemecinde Aktivist Bir Yazar

Günümüzde Tsimlyansky olarak bilinen Rostov bölgesinin yakınlarında 1863 yılında dört çocuklu bir ailede dünyaya gelen ve asıl adı Aleksandr Serafimoviç Popov olan Serafimoviç'in babası, Kazak ordusunda asker olarak görev yapar. Annesinin okuma yazması fazla olmasa da belirgin ve basit üslubuyla Serafimoviç'in ileriki dönem yazarlık kariyerine etkisi büyük olur. Küçük yaşta babasını kaybetmesi üzerine yazar, büyük maddi sıkıntı içerisine giren ailesine destek olmak için özel dersler vermeye başlar. 1883 yılında girdiği üniversite yıllarında kendini geliştirme fırsatı bulur (Просняков, 2009). Burada ilk olarak devrimci gençlerle, ardından V. Lenin'in ağabeyi Aleksandr Ulyanov ile tanışır. Çok geçmeden çara suikast düzenleme suçundan yargılanan Ulyanov'un idam edilmesiyle derinden sarsılır ve halkı devrimci bir isyana teşvik eden bildiriler kaleme alır. Bu nedenle tutuklanarak Arhangel'sk'e sürgüne gönderilir (Волков & Смирнова, 1977: 90). Edebiyat yaşamına adım atmasını sağlayan ilk öyküsü *Buz Üstünde*'yi (*На льдине*, 1889) burada yazar. Aynı zamanda sürgündeyken edebi çalışmalarınıyla ilgilenmeye başlar. Yerel gazetelerde yayımlanan makaleler, öyküler, hiciv içerikli fıkralar kaleme alır (Соколов, 2006: 163). Sürgün cezası sona erse de polis gözetiminden kurtulamayan yazar, sınır dışına çıkmama şartıyla çocukluğunu geçirdiği Ust Medveditski'ye gönderilir. Devrim yıllarına kadar çeşitli bölgelere seyahat eden Serafimoviç, madencilerin, fabrika işçilerinin, balıkçıların, liman işçilerinin ve demiryolu çalışanlarının yaşam tarzlarına yakından şahit olur. Bu dönemde edebi yeteneğini de açıkça belli ettiği eserler vermesi sonucu *Fabrika'da* (*На заводе*, 1924), *Sakat* (*Инвалид*, 1924) isimli çalışmaları büyük Rus yazarları tarafından övgüyle karşılanır (Кондратович, 1977). Kaleme aldığı *Makasçı* (*Стрелочник*, 1891) ve *Semişkura* (*Семешкура*, 1924) hikâyelerinde kendisinin de içinden geldiği köylülerin oldukça zor geçen yaşam mücadelesini ve fakirlik içinde kıvranan işçileri konu edinir (Елmacıoğlu, 2019: 83). Çok

geçmeden Gorki, Bunin, Kuprin, Andreyev'in aralarında olduğu "Sreda" edebiyat topluluğuna katılır (Волков & Смирнова, 1977: 94). Gorki'nin yazarın edebiyat yaşamına etkisi büyük olur. 1901 yılında ilk eleştiri-inceleme tarzındaki kitabı olan *İnceleme Yazıları ve Öyküler (Очерки и рассказы, 1901)* eseri, çağdaş yazarlardan V. Korolenko'nun büyük beğenisini kazanır: "Olağanüstü bir dil, güçlü, yerinde ve son derece açık gözlemler, özgürce ve çok canlı eskizlerle yazılmış ve hepsinden önemlisi son derece canlı figürlerle dolu..." (İdil, 1963: 21).

1905 yılında gerçekleşen ilk Rus devrim girişiminin başarısızlıkla sonuçlanması, dönemin birçok entelektüelinin ideolojik fikirlerinden vazgeçmesine neden olurken, Serafimoviç'in düşüncelerinde hiçbir değişiklik olmaz (<http://dic.academic.ru/>). Bu dönemde yazdığı *Geceyarısında (Среди ночи, 1905)* ve *Kıyım (Погром, 1905)* eserlerinde karşıt güçlere başkaldırır ve haksızlıklara, adaletsizliklere itiraz eder (İdil, 1963: 21). 1914 yılında I. Dünya Savaşı patlak verir. Bir yıl sonra yazar, hastabakıcı olarak Galiciya'ya gider. Burada Lenin'in kız kardeşi Mariya İlyiniçna Ulyanova ile tanışır. Birlikte çalışmaları sonucu Serafimoviç, Bolşevik partisiyle yakınlaşır. Elbette ki yazarın yaşadığı bu dönem, sanatında kendini gösterir. Gazete ve dergilerde yayınlanan öykü ve denemelerinde halkın içinde bulunduğu zor koşulları gözler önüne serer. Tüm ruhu ve sanatıyla Bolşeviklere kendini adayan Serafimoviç, 1917 Ekim Devrimi'ni büyük bir tutkuyla destekler (<http://dic.academic.ru/>). Devrim ve iç savaş yıllarında yazdığı eserleriyle edebiyat yaşamının zirvesine çıkar ve Rus edebiyatına önemli yapıtlar kazandırır. Eserlerinde eski burjuva düzenine olan tepkisini belirgin bir şekilde ortaya koyarak yeni kurulan Sovyet iktidarının karşısında olanları kesin bir dille eleştirir (Elmacıoğlu, 2019: 87). Lenin, yazarın sanatını büyük bir ilgiyle yakından takip eder. Bu sıralarda Serafimoviç'in açlıkla mücadeleyi konu aldığı *Açlar, Üşüyenler (Голодные, холодные, 1921)* isimli denemesini Lenin büyük bir hayranlıkla takdir eder. Öyle ki Serafimoviç'e, "Şunu içten söylemek

isterim ki çalışmalarınız bizler ve tüm emekçiler için çok önemli” (<http://dic.academic.ru/>) diyerek beğenisini açıkça dile getirir. Aynı zamanda seyahat etmeyi çok seven Serafimoviç, gezdiği her yerden devrim ve iç savaşla ilgili edindiği izlenimlerini eserlerinde yansıtır. Bu eserlerinden biri, kendisini büyük üne kavuşturan *Demir Tufanı*'dir. Yazar, bu büyük eseri üzerinde 1921'den 1924'e kadar çalışır. Roman, ilk olarak 1924 Mart ayında *Nedra*'nın dördüncü almanağının içinde çıksa da ayrı kitap halinde aynı yılın Temmuz ayında basılır. Eserin konusu, gerçek tarihsel olaylara dayanır. Kitap, gerçekçi üslubuyla Sovyet edebiyatı klasikleri arasında anlamını yitirmeyen bir yere sahip olur. Serafimoviç'in *Demir Tufanı*'ndan sonra yazdığı çok sayıdaki hikâyeye, deneme ve edebi çalışmaları tek bir kitabın birbirinden bağımsız parçaları olur ve bunlarda Sovyet halkının toplumsal yaşamı yeniden düzenlemeye yönelik mücadelesi anlatılır (Чалмаев, 1986: 316). Yaşamının sonuna kadar Serafimoviç, ülkede olanlarla yakından ilgilenir ve edebi çalışmalarına hiç ara vermez. 1949 yılında doğum günü olan 19 Ocak'ta 86 yaşında ölen yazar, Moskova'daki Novodeviç mezarlığında toprağa verilir. Hükümetin kararıyla Serafimoviç şehrinde yazarın bir anıtı dikilir ve onun adına müze açılır (Кондратович, 1977).

2. İç Savaşın Tablosu: *Demir Tufanı*

Serafimoviç, devrim konulu çalışmalarını birleştirip *Savaş Serisinden* (*Из цикла “Борьба”*) adını vereceği bir seri oluşturma niyetiyle romanı üzerinde çalışmaya 1921 yılında başlar. Ancak *Demir Tufanı*, serinin içinde ayrı ve tamamlanmış tek bir çalışma olarak kalır (Ершов, 2016). Yazarın en büyük romanı olarak anılan eser, toplumcu gerçekçilik türünde yazılmış klasik yapıtlardandır. Ünlü yazar Mihail Şolohov, Serafimoviç'in eseri için şu sözleri sarf eder: “*Demir Tufanı, iç savaşı konu alan zamanının ilk büyük eseridir. O yıllarda bu konuda yazılmış başka hiçbir çalışma yoktu. Bu nedenle Demir Tufanı, Sovyet edebiyatının en iyi eserleri arasında yerini aldı*” (Ефимов, 1978: 55-72). Roman, devrimin hemen ertesinde ülkenin içinde bulunduğu iç savaş

sırasındaki gerçek olaylar üzerine kuruludur. 1918 yılında Taman ordusu, Kuzey Kafkasya'daki Kızıl Ordu'nun ana güçlerine katılmak için büyük bir sefer gerçekleştirir. Ancak Kuban'da karşı-devrimci bir ayaklanmanın patlak verdiği ve Beyazların Yekaterinodar'ı ele geçirdiği Ağustos ayında Tamanların Kızıl birliklerle bağlantısı kesilir. Komutanlık, orduyu bu kuşatmadan çıkartmaya karar verir. Savaşçılarla birlikte aileleri de söz konusu bölgeden ayrılır, halkın en fakir bölümü de Taman ordusuyla birlikte mücadeleden kaçmak için köyden ayrılır. Tamanlılar, yürüyerek uzun yol kat ederler ve yolda Beyaz Kazak orduları ile Gürcü Menşeviklerle çetin savaşırlar girerler. Ordu, oldukça zor koşullarda yoluna devam eder ve Tamanlılar, düşmanın kurduğu setlerden kurtulup Kızıl Ordu'nun güney cephesine ulaşmayı başarır (Ершов, 2016).

Serafimoviç, Taman ordusunun tarihini çok iyi bilir. Bu sefere karşı ilgisi, özellikle 1921 yılında Tamanlı komutan Yepifan İoviç Kovtyuh ile tanışmasından sonra artar. Yazarın özellikle Kovtyuh'a odaklanmasının nedeni, Tamanlıların mücadelesinde önemli yere sahip olmasıdır. Kovtyuh, 1890 yılında Visunsk'ta Kazaklara rençberlik yapan bir ailede dünyaya gelir. Bu dönemlerde Rus topraklarında yaşayan Kazaklara karşı nefret beslemeye başlar. I. Dünya Savaşı esnasında orduya çağrılır. İran ve Türk topraklarındaki askeri mücadelelere katılır. Gösterdiği cesaret ve kahramanlık sonucu iki kez Georgi haç ödülüne layık görülür ve subay okuluna gönderilir. Yüzbaşı unvanını aldıktan sonra görevine başlar ve Ekim Devrimi'ni albay rütbesinde karşılar. Gün geçtikçe saygınlığı daha da artan komutan, Serafimoviç'in büyük ilgisini çeker. Bu nedenle romanın başkahramanı olan Kojuh, Serafimoviç'in tarihini ayrıntılarıyla araştırıp öğrendiği Taman ordusunun birinci alayının komutanının prototipidir (Выходцева, 1986: 195). Ancak romandaki konuyu başarılı bir şekilde cisimleştirebilmek için büyük bir araştırma gereklidir. Serafimoviç, Kuban'daki iç savaş dönemini, savaşta yer alanların anılarını, söylemlerini ve hikâyelerini bütün ayrıntılarıyla

araştırıp inceler. Gerçekleri bir kenara ayırıştırarak bulduklarını kurguyla zenginleştirmeye çalışır. Ancak yine de yazar, gerçeklerden tam anlamıyla kopmadığını ve eserinde kurmaca olayların çok az olduğunu kendisi de kabul eder. Konu, olayların temel zeminini korur. Tamanlıların gerçek karakterlerini bütünüyle yansıtır ve savaş sahneleri romanda neredeyse fotoğrafı çekilmiş gibi tasvir edilir. Yazarın kolaylıkla şekil verebileceği sahneler dahi gerçeklerden temelini alır.

Romanda olaylar, 1917 Ekim Devrimi'nden sonraki iç savaş yıllarında geçmektedir. Eserin kahramanları, Kazakların yok etmek için kovaladığı, bu nedenle Kızıl Ordu'yla bağlantı kurabilmek için yurtlarını terk etmek zorunda kalan büyük bir insan topluluğudur. Savaş yıllarının halk üzerindeki hezimetini tüm gerçekçi yönüyle yansıtan bu insanların mücadelesi eserin ana motifini oluşturur. Halk, her ne kadar bulunduğu kötü koşullardan kurtulabilmek için yollara düşse de umduğunu tam anlamıyla bulamaz. Pişmanlık yaşasa da artık geriye dönemeyeceklerinin de bilincindedir. Enselerinde hissettikleri Kazaklar, acınası durumdaki bu insan güruhunu daima ileriye doğru iter. Bu topluluğun içerisindeki kadınlar, yaşanan trajik tabloyu gözler önüne seren en önemli imgelerdir.

3. Sistematik Duyarsızlaşma

Yaşama tutkusu ve insanların ailelerini yok olmaktan koruma isteği, Serafimoviç'te öylesine kendine özgü bir nitelikte can bulur ki bu duygular, romanın sayfalarına dökülürverir adeta. Eserin olay örgüsü komutan üzerinden verildiği için romanın başkahramanı Kojuh gibi görünse de asıl eylemi gerçekleştiren, halktır. Sovyet yazar Boris Suçkov, *Tarih ve Gerçekçilik (История и реализм, 1962)* kitabında Serafimoviç'in bu "kitle kahramanlarına" "kolektif kahraman" adını verir. Bu düşüncesini şu sözlerle ifade eder: "*Demir Tufanı'nun gerçek kahramanı, Kojuh tarafından komuta edilen Taman Ordusu'nun bir koludur; yani, başında dağınık, karmakarışık, disiplinsiz bir insan kalabalığı olup, kıyasıyla mücadele seyri içinde, ortak bir irade ve*

idealden esinlenen, birbirine kenetlenmiş bir kendilik haline yavaş yavaş dönüşen bir topluluk” (Yeke, 2010: 40-41). Bu sıra dışı orduyu olağanüstü yapan, başıbozuk ve düzenli olmalarının yanı sıra savaşçıların önde genci, aksakallı ihtiyarı arkada ise bitkin yaşlı kadınları ve henüz emziren anneleriyle ailelerinden oluşmasıdır. Bu nedenle roman, yaşanan heyecanlardaki içtenliğiyle, taslağı özenle çizilen ayrıntılarıyla ve insanların karakterlerini oldukça geniş çapta ve derinden çizen simgeleriyle okuyucuyu kısa sürede fethetmeyi başarır (Котовчихина, 2009: 6-23).

Serafimoviç'in eserinde ele aldığı kadın kahramanları davranışları, eylemleri ve duygu değişimindeki büyük dönüşümler diğer karakterlerinden ayrı bir yere sahiptir. Eserde bir yandan geçmişten günümüze tüm ülkelerin kültürel yapısında ortak “anne ve eş” olmak üzere geleneksel yönleriyle ön plana çıkan kadınlar, diğer yandan içinde buldukları koşullar çerçevesinde şekillenerek kimi durumlarda alışlagelmiş yapılarından farklı boyutlarıyla bir tablo çizerler. Eserin başlangıcında tüm kadınlar, idealist Alman filozof Georg Wilhelm Friedrich Hegel'in (1770-1831) felsefesinde savunduğu kadın formülüne birebir örnek teşkil eder. Hegel'in felsefesinde aile kavramı son derece önemli bir yer tutar. Geleneksel kültürün yapı taşı olarak ele aldığı ailede Hegel, kadını ve onun toplum içerisindeki konumunu açıklar. Hegel, çağdaşı birçok düşünür gibi kadını aile içinde sınırlandırarak formüle eder. Kadını erkeğin arka planında tutan Hegel, devlet yönetiminin sorumluluğunu erkeğe yüklerken kadının böylesine önemli işler için yeterli olmadığını savunur. Bu nedenle onu aile içinde konumlandırırken aynı zamanda aklın da sınırları dışında tutar. Kadın ile erkek arasında keskin bir çizgi koyan Hegel, cinsiyetçi yaklaşımla sürdürdüğü felsefesinde kadını duygu, erkeği ise akıl çerçevesinde alımlar (Üste, 2015: 112-113). Diğer yandan filozof, kadını aile içinde merkeze oturtur. Bu nedenle evlenme çağına gelmiş bir genç kadın Hegel'e göre evlenerek aile yaşamını başlatmalı ve kendisi de bu yaşamın içinde kalmalıdır.

Hegel'in felsefesinde kadını ev çerçevesinde ele almasının temelinde şu düşüncesi yatmaktadır: “Kadın doğası, yakınlığı, doğallığı, özveriye, şefkat ve sevgiyi barındırırken; erkek doğası, evrenselliği, uzaklığı, özgürlüğü, bencilliği ve ayrışmayı içerir” (Özcan & Kaya, 2017: 228). Ancak bilindiği üzere, fiziksel sonuçlarıyla insanlık tarihi boyunca her daim yıkıcı etkiler doğuran savaş, psikolojik yönleriyle de bireylerin hafızalarında silinmez izler bırakır. Nitekim tamamı gerçek olaylara dayanan *Demir Tufanı*'nda Serafimoviç'in başvurduğu anılarla kaleme aldığı olayların çerçevesinde ortaya özellikle kadınların tecrübelediği son derece trajik bir tablo çıkar. Bu nedenle kadın kahramanların karakterleri ve kaderlerinde sistematik bir şekilde yaşanan büyük manevi başkalaşım, eserde adım adım işlenir. Başlangıçta kalabalık insan topluluğunun kendilerine, ailelerine ve hatta çocuklarına daha iyi bir gelecek sağlamak için peşlerindeki Kazaklardan kurtulmak amacıyla çıktıkları mücadelede gidişat yolundadır: “Arabalar gacırdıyor, aynalar güneşte parlıyor, yastıklar arasında görünen bebelerin tombul yüzleri bir o yana bir bu yana sallanıyor, askerler karışık bir kalabalık halinde karpuz, kabak ve ayçiçeği ürünlerinin tümüyle mahvalduğu tarla içlerinde yürüyorlar, yürüyorlardı” (Serafimoviç, 1991: 58). Öyle ki gece olduğunda yaktıkları ateşin yük arabalarını aydınlattığı esnada Stefan, genç eşi ve göğsündeki bebeğiyle son derece mutludur. Hava soğuktur, yoğun bir mücadelenin eşliğindedirler ancak burada insana özgü sade bir mutluluk vardır (Котовчихина, 2009: 19). Kaçışın tam ortasındaki genç kadın, her şeyden önce annedir. Yavrusuna gösterdiği şefkati, grubun diğer kadınları gibi onu aile yapan eşine olan sevgisiyle bütünleşerek çevrede aralıksız duyulan ve hissedilen mermi seslerini bir an olsun susturmak için yeterli olur:

“Ne o benim küçük çiçeğim? Al biraz daha bakalım. Neden çeviriyarsun başımı öyle? Öğrendin artık. Kaldır başımı biraz, hadi şöyle, koy annenin memesinin altına... Doydun mu yavrum? Ne kadar da kızgınsın böyle. Anasının memesini minnacık eliyle nasıl da sıkıyor. Tırnakları kâğıt gibi yavrumun. Ver şu gül parmaklarını öpeyim birer birer. Benim oğlum,

büyük adam olacak büyüyünce. Anası ihtiyarlayıp dişleri dökülünce oğlu, 'Gel ana, otur masaya da sana bir tas çorba vereyim,' diyecek." (Serafimoviç, 1991: 37)

Yolculuk ilerledikçe yazarın aynı ifadelerle kurduğu cümleleri, yaşanan çetin mücadelelere gönderme yaparak değiştirmesi, halkın içerisinde bulunduğu durumu gözler önüne sermesi açısından oldukça önemlidir: *"Arabalar gacırdıyor, kenarlarına tutunarak yürüyen yaralılar sürükleniyor, çocuk başları cansızca sağa sola düşüyor, bir deri bir kemik kalmış topçu atları ellerindeki tek topu çekebilmek için bütün güçlerini harcıyorlardı"* (Serafimoviç, 1991: 121). İçerisinde derinden sevginin, mutluluğunun ve sevecenliğin hissedildiği kadınların cümleleri, ilerleyen günlerde yerini tüyler ürperten bir panoramaya bırakır: *"Çaresiz analar: Akşam çökerken bir ağlama bastırdı arabaların gacırtısını. 'Ana... yemek istiyorum... yemek... yemek, ana...' Yüzleri asık analar, boyunlarını kuşlar gibi sağa sola çeviriyorlar, çıplak ayakla da yürüdükleri yola kanlı gözlerle bakıyorlardı. Çocuklarına verecek cevapları yoktu"* (Serafimoviç, 1991: 163-164). Büyük bir çaresizliğin hissedildiği bu günlerde yavruları için ellerinden gelen tüm çabayı sarf eden anneler, bulabildikleriyle onları beslemeye uğraşırlar:

"Taze darı başaklarını diş etleri cılık yara haline gelene, ağızlarından kanlar akana kadar uzun uzun çiğneyip yumuşattılar gene. Sonra küçük aç ağızlara eğilerek ılık dilleriyle bu bulamacı yavrularının ağızlarına ittiler. Aç çocuklar bunu ağızlarına alıyorlar, yutmaya çalışıyorlardı, fakat saman parçaları boğazlarına takılıyor, öksürüyorlar, boğulacak gibi oluyorlar, tükürüp yeniden ağlamaya başlıyorlardı." (Serafimoviç, 1991: 134)

Şartlar gün geçtikçe daha ağır ve dayanılmaz bir hal almaya başlar. Önde giden askerlerin ve erkeklerin büyük mücadelesinin gerisindeki kadınların durumu son derece içler acısı bir hal alır: *"Kadınların ayakları çıplak, etekleri parça parçaydı. Kaçan tavuklarını, ineklerini, domuzlarını kovalama dertleri sona ermişti, artık bir tek hayvanı bile kalmamıştı kimsenin. Açlık, köpekleri bile ortadan silmişti"*

(Serafimoviç, 1991: 163). Yaşanan korkunç mücadelelerin yanı sıra açlık ve kıtlık gibi fiziksel koşullarla da mücadele etmek zorunda kalan kadınlar, zamanla benliklerine, yaradılışlarına, onları hayatta var eden yönlerine yüz çevirmeye başlarlar. Çünkü içerisinde buldukları savaş koşulları, kadın kahramanları sistematik bir şekilde duyarsızlaştırarak büyük bir mücadeleye güdüler.

Eserde görülen bazı öğeler, olayların çarpıcılığını artırarak gidişat yönünde önemli ipuçları vermektedir. Metaforik kehanette bulunan bu sembeler, kadınların kaderini daha belirgin bir şekilde yansıtır. Örneğin, sıklıkla vurgulanan beyaz bulut, ölümün simgesidir. Alman kumandan yürüyüş kolunu fark edince, halkı durdurup itaat etmelerini sağlamak amacıyla üzerlerine ateş yağdırır. Topların ve mermilerin düştüğü ve insanların can verdiği yerlerde öncelikle beyaz bulutlar görünür. Ardından saldırı olur ve insanlar oldukları yere yığılır kalır: “*Savaş gemisinden koskocaman, gözleri kör eden bir dil fırladı bir kez daha, bir patlama şehri yerinden oynattı, dağlar arasında yuvarlanarak dümdüz denizde yankılandı, pırl pırl mavi gökte yeniden bir beyaz bulut görüldü ve beş on kişi inleyerek yere yığıldı*” (Serafimoviç, 1991: 72). Sahnenin devamında oldukça trajik bir olay yaşanır. Yolunu kaybetmiş bir mermi, eserin başında sözleriyle okuyucunun içini ısıtan, ev ve aile olmanın her ne koşulda olursa olsun tartışmasız güçlü bir bağ olduğunu simgeleyen Stefan'ın bebeğine isabet eder. Ancak genç karısı, bebeğinin ölümüne inanmak istemediği gibi kendisini buna inandırmaya çalışanlara karşı da yırtıcı bir karaktere bürünür:

“Kara kaşlı, uzun küpeli genç bir kadının arabanın birinin içinde emzirdiği bebek birden gevşedi, minnacık elleri anasının memesini bıraktı, dudakları açıldı, başı yana düştü. Ana vahşi bir çığlık attı. Çevresindekiler kadının yanına koştular, fakat o onları şiddetle geri itiyor ve inatla memesini sıkıyordu. Sıcak beyaz damlalar halinde sütü memesinden bebeğin minnacık ağzına akıyordu. Hayat kıvılcımı sönmüş olan donuk gözülü küçük yüz sararmaya başlamıştı bile.” (Serafimoviç, 1991: 72)

Genç kadına yaklaşarak ölmüş ve taş kesilmiş bebeğini elinden alıp gömmek isteyenlere karşı annenin sözleri ise savaş koşullarındaki bütün kadınların yaşadığı sinir harbine örnek teşkil eder: “*Sus, yavaş konuş, Anka, dedi. Uyuyor bak. Uyandırma sakın. Bütün gece uyudu, birazdan uyanır. Stefan'ı beklemeye başladı. Babasını görünce ne oyunlar yapıyor, nasıl tekmeler atıyor küçük ayaklarıyla bir görersen... Öyle akıllı, öyle uslu, öyle iyi bir bebek ki*” (Serafimoviç, 1991: 82). Artık gidişat felakete sürüklenmektedir. Öyle ki durumlarının oldukça kötü olması nedeniyle onları derinden sarsan çocukları da artık savaş koşullarına alışmış, gün geçtikçe sesleri duyulmaz olmuştur:

“Küçük çocuklar bile artık ağlamıyorlar, ekmek istemiyorlardı. Küçük başları cansız cansız sallanıyordu iki yana. Anaların çocuklarını susturmalarına ihtiyaçları yoktu artık. Ne evlatlarına bakıyorlar, ne de dönüp okşuyorlardı onları. Arabaların yanında sessiz sessiz yürüyorlar, gözlerini bulutlara doğru yükselen yolun dönemeçlerinden ayırmıyorlardı. Kupkuruydu gözleri.” (Serafimoviç, 1991: 167)

Kadınların aileleriyle birlikte verdiği bu zorlu yaşam mücadelesinin en yakın şahidi, eserde neredeyse her tabloda ön plana çıkan bozkırdır. Rus edebiyatında birçok eserde iç karartıcı, kasvetli ve hüznü olay ile olguları pekiştirmek için başvurulan en temel unsur olan büyük uzamsal boşluk bozkır, kimi zaman bebeklerini kaybeden annelerin hıçkırıklarıyla, aklıtan bitkin düşen çocukların zar zor aldıkları nefeslerinin son ezgileriyle ve büyük bir çaresizliğe mecburen teslim olan annelerin sessizlikleri içindeki çılgınlıklarıyla yankılanır. Bu çaresiz insan topluluğuna uzun süren yolculukları boyunca eşlik eden bozkır, bir bilinmezin içindeki bilgeliğe sürükler anneleri. Onların ruhlarındaki dönüşümün en yakın gözlemcisi olan bozkır, bunu ara ara ortaya çıkararak gösterir. Bu nedenle eserde bozkır, her tasvirin içinde dolaylı ya da doğrudan ayrıntılı veya yüzeysel bir şekilde yazar tarafından verilir.

4. Mücadeleci Kadınlar

Demir Tufanı, gerçek bir dönüşümün hikâyesidir. Önceleri sıradan ve tüm kültürlerde benzer niteliklerle donatılan kadınlar, bu hikâyenin başkahramanlarıdır. Nitekim eserde günler geçtikçe ölen çocuğunu toprağa vermek istemeyen annelerin yerini, hedefe ilerlerken onlara engel olacağını düşündükleri çocuklarını geride bırakarak yolculuğuna duygularını yitirmiş bir halde devam eden, büyük bir ölüm-kalım mücadelesine başlayan anneler alır:

“Çocuklar arabadan çıkartılıyor, anaları biraz büyücek olanları yürümeleri için dövüyorlardı. Çocuklar fazla ise anaları en küçüklerinden bir ya da ikisini terk edilen arabada bırakıyordu. Sonra kupkuru gözlerle arkasına bakmadan yürümeye devam ediyordu. Arkasından gelenler de o yana bakmadan yürüyorlar, canlı atlar ölü hayvandan ürkiyorlar, canlı çocuklar terkedilmiş canlı çocukların yanından geçiyorlar ve o sürekli ve gittikçe büyüyen gacırıtı olup biten her şeyi yutmuş görünüyor.” (Serafimoviç, 1991: 168)

Eserde evlatları, eşleri ve hayata tutunma çabalarıyla sınav veren kadınlardan yalnızca biri hariç hiçbirinin ismi yoktur: Gorpina Nine. Serafimoviç'in sanat anlayışının simgesi olan bu kahraman, aynı zamanda eserin de felsefi çözümlemesinin yapıldığı son derece önemli bir araçtır. Roman kadınlarının sesi olan Gorpina Nine, eserde ara ara ortaya çıkarak yaşanan trajik sahnelerin arka yüzünü ortaya serer. Hegel'in geleneksel kadın timsali olan Gorpina Nine, kadınları büyük bir dönüşümün eşiğine getiren geçmiş yaşantılarının aynasıdır. Gorpina Nine, kadınların gelecek savaşındaki isyanının sesi ve aynı zamanda geçmişle olan en güçlü bağıdır. Bu nedenle sürekli olarak eserin en kritik noktalarında belirerek sarf ettiği sözler, bir yandan Serafimoviç'in iç savaşa yönelik felsefi çözümlemesini yansıtırken diğer yandan geçmişle geleceği sistemsel bir şekilde kıyaslar:

“Ah Tanrım, ah Meryem anamız, ne hayat bu bizim yaşadığımız. Durmadan dinlenmeden, tükene tükene yürüdüğümüzde yollarda ne geçti elimize? Bir çöpümüz yok ağzımıza koyacak. Güya yeni yöneticiler var

başımızda, ekmek bile vermiyorlar bize. Ne biçim yönetici bunlar? Anka ortadan yok oldu gitti, yatmış ağzını açıp bir söz bile söylemiyor, ne olacak sonumuz.” (Serafimoviç, 1991: 157)

Kadınların savaşın ortasında ne derece büyük bir mücadele verdikleri, onları var eden yaşantılarından kopuşları yine Gorpina Nine vasıtasıyla eserde yankılanır:

“Gorpina Nine, arkada bıraktığı arabasından kurtardığı birkaç eşyadan biri olan tencereyi koyduğu ateşin yanına çömelmişti... Ateşe bakarak yakınıyordu: Ne kaşığım kaldı, ne çatalım. Fıçımı da yolun ortasında bıraktım geldim buraya. Kimin eline geçti acaba? O giden at gibi bir at daha geçecek mi elimize?” (Serafimoviç, 1991: 80)

Eserde kadınların geçmişlerinden, yaşantılarından ve anılarından ayrılışının en temel sembolü, Gorpina Nine'nin yakarışlarında sıklıkla ön plana çıkan semaver imgesi ile verilir:

“Hayatımız kötü, kaderimiz acı, yüreğimde hep kötü şeyler var. Yola ilk çıktığımızda önümüze bir kedi çıkmıştı. Hem kocaman, gebe bir kedi. Arkasından da bir tavşan gördük. Tanrı bize acısın! Bolşevikler sonunda ne bekliyorlar sanki? Bütün malımız mülkümüz kayboldu gitti. Anam beni kocaya verdiği zaman 'al sana bir semaver. Buna gözünün bebeği gibi bak. Senden sonra çocuklarına, torunlarına bırakırsın,' demişti. Ben de onu evlenirken Anka'ya vermeye niyetliydim, ama şimdi elde avuçta bir şey kalmadı ki. Hayvanlarımızı bile geride bırakıp düştük yollara. Bunun sonu ne olacak sanıyor bu Bolşevikler? Sovyet iktidarı ne yapacak? Semaverim gibi o da yok olsun gitsin artık.” (Serafimoviç, 1991: 34-35)

XIX. yüzyılda semaver, Rus toplumunun her tabakasında gündelik yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır. Pahalı gümüşten semaverin çevresinde asilzadeler çay içmek için bir araya gelirken, Rus tüccarının masasında fukurdayan semaverin önünde aileler toplanarak sohbet etme imkânı bulur. Çeşit çeşit ve fiyata göre değişiklik gösteren semaver, uzun yıllar boyunca köylülerin de bayramlarda ve uzun çalışma günleri sonunda akşam olunca kalabalık aile üyeleriyle etrafında toplandığı en temel kültürel unsurdur. Rus insanı için semaver her daim huzur ve aile mutluluğunun simgesi olmuştur (Соколов, 2015: 28-32). Çok eski

geleneklerde ise genç kızların evlenirken yanlarında götürdükleri semaver, onlara baba evlerinin en önemli hatırası ve çocukluk ile gençlik yıllarının temel yadigarı olur. Bu nedenle Gorpina Nine için evinden ve yurdundan ayrılmasının verdiği acıdan daha büyüğü, semaverini geride bırakması sonucu oluşur. Nitekim eserin birçok yerinde geçen diyaloglarında semaverini yitirişine duyduğu hüznün, belirgin bir şekilde kendisini hissettirir.

Yaşanan tüm bu sıkıntılara rağmen eserde kadınlar içlerine kapanmak yerine mücadeleci bir ruha bürünerek ulaşılmak istenen hedefe varmada kilit kahramanlar olurlar. Bu zamandan sonra *Demir Tufanı*, Serafimoviç'in kadın kahramanlarının tam anlamıyla büyük bir direniş öyküsüne dönüşür. Bilinen savaş edebiyatı eserlerinin aksine *Demir Tufanı*'ndaki kadınlar ön hatlarda çarpışan savaşçı asker kadınlar değildir. Önde düşmanla mücadele eden askerlerin gerisinde çocukları, eşleri ve onları aile yapan evlerinden yüklenebildikleriyle hayatta kalmaya çalışan, esere de ismini verdiği gibi demirden iradeli mücadeleci kadınların resmidir *Demir Tufanı*. Tüm yaşananlara rağmen ısrarla hayatta kalmaya çalışan bu kadınlar, evlerinde bekleyip savaşın bitmesi için dualar eden geleneksel kabuklarından çıkarlar. Ailelerini birlik içinde tutabilmek için yurtlarını terk edip bir bilinmeze gönüllü bir şekilde katılan güçlü kahramanlar olurlar. Sessiz ancak dirençlidirler. Aile olgusunun temel taşı ve koruyucusu olan kadınlar, burada da aynı misyonu bu sefer çok daha ağır bedellerle yüklenirler. En çetin günlerde dahi üzerlerine düşeni yaparak aile birliğini muhafaza etmeye çalışırlar. Bu uğurda kendilerinden dahi vazgeçebilirler. Bu nedenle kimi zaman onların da birer asker gibi direnişçi sesleri işitilir: “*Korku yaygınlaştı. Kadınlar, ihtiyarlar, genç kızlar, çocuklar ağlamaya, bağırmaya başladılar. Ne yapacağız şimdi? Nereye kaçabiliriz? Niçin engel oluyorsunuz bize? Biz sizinle beraber değil miyiz? Ölürssek birlikte ölelim*” (Serafimoviç, 1991: 125). Geride durmak yerine ilerleyişin öncüsü olmak isteyen kadınların sesi, kaybedecek bir şeyleri

olmadığında daha hırçın bir şekilde işitilmeye başlanır. Ve en nihayetinde insan topluluğu büyük bir mücadelenin ardından hedefine ulaştığında eserin önemli noktalarında sıklıkla görünen Gorpina Nine yeniden ortaya çıkar ve romanın nihai odak noktası onun sözleriyle ifade edilir: “*Dinleyin beni, ey iyi yürekli insanlar, dinleyin beni. Evimizde bıraktık semaverimizi. Evleneceğimiz zaman anam vermişti onu bana. Gözünün bebeği gibi bak buna, demişti. Fakat kaybettik işte... zarar yok. Yaşasın iktidarımız ve ülkemiz...*” (Serafimoviç, 1991: 231).

Sonuç

Demir Tufanı, Sovyet döneminde iç savaşı konu alan ilk eserlerden biridir. Yazarın realist yönünün belirgin bir şekilde ön plana çıktığı romanın en dikkat çekici yanı, birbiriyle herhangi bir akrabalık ilişkisi olmayan ve etrafında olup bitenleri anlamada yetersiz kalan binlerce insandan oluşan topluluğun tüm imkânsızlık ve yokluğa rağmen saldırı anlarında tek bir güç haline dönüşerek önüne çıkını ezmede gösterdiği dirençtir. Bu kalabalık insan grubunun içerisinde kadınlar ayrı bir yere sahiptir. Savaş dönemlerinde sıklıkla rastlandığı gibi eşlerini mücadeleye göndererek cephe gerisinde kalıp onların dönmesini beklemek yerine, yaşamlarının büyük bir çoğunluğunu geçirdikleri yurtlarını terk ederek onlarla birlikte çarpışmaların tam ortasındaki kişilerdir kadınlar. Eşleri, çocukları ve onları aile yapan evlerinden yüklenebildikleriyle peşlerindeki düşmandan kaçarak yola koyulan kadınlar, önceleri çetin ölüm kalım savaşının ortasında geleneksel vazifelerini yerine getirmekten geri durmazlar. Alman filozof Hegel'in geleneksel kadın tipine teoride itaat, pratikte itiraz eden bu kadınlar, zamanla açlık, kıtlık ve doğa koşullarının elverişsizliğiyle başlangıçta ölüsünü dahi toprağa vermek istemedikleri evlatlarını, sonraları canlı bir şekilde geride bırakarak yola devam edip hedeflenen amaca ulaşmakta gösterdikleri dirayetle son derece büyük bir mücadele örneği gösterirler. Bu mücadele ve davranış şekli, sosyalist gerçekçiliğin yeni Sovyet insanından beklediği tutuma bir örnek teşkil eder. Eserde özellikle

kadınların içinde buldukları koşulları betimleyen lirizm ve dramatizm dolu sahneler, yayımlandığı dönemde okuyucuyu büyük ölçüde etkilemeyi başarır. Romanın sayfalarında insan karakterleri canlanırken, her bir satır ayrıntılı doğa motifiyle doludur. Okuyucunun karşısında XX. yüzyıl tarihinin dramatik panoraması ve yazarın bizzat derinden hissettiği trajik öz çözümlenir (Котовчихина, 2009: 20). Eser, 1967 yılında yönetmen Dzigan Yefim tarafından Mosfilm prodüktörlüğünde sinemaya aktarılır. Sosyalist realizm edebiyatının klasikleri arasında sayılan, kitapları birçok yabancı ve SSCB halklarının dillerine çevrilen Serafimoviç'in *Demir Tufanı* eseri, yazıldığı tarihten itibaren okuyucunun dikkatini üzerine toplamada başarılı olan ve bu yönüyle kitlelerin baş ucu kitabı halini alan önemli bir eserdir.

Bilgi Notu

Makale, araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Yapılan bu çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.

Kaynakça

- Elmacıoğlu, E. (2019). Sovyet-Rus Edebiyatının şekillenme sürecine genel bir bakış. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 6(1), 79-91.
- Gürsoy, Y. (2019). Maksim Gorki'nin Artamonovlar örneğiyle bir tür olarak aile romanı. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (20), 91-108.
- İdil, A. M. (1963). *Sovyet romanı*. Yarın Yayınları.
- Öksüz, G. (2009). Turgenyev'in üç romanında üç güçlü kadın. F. Çoban Döşkaya (Ed.), *21. Yüzyılın Eşiğinde Kadınlar, Değişim ve Güçlenme, Uluslararası Multidisipliner Kadın Kongresi içinde* (317-321. ss.), Dokuz Eylül Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayını.

- Öksüz, G. (2012). Lermontov'un Zamanımızın Kahramanı adlı romanında gereksiz insan ve kadın karakterlerin önemi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 9-17.
- Özcan, M. S. & Kaya, E. E. (2017). Batı tarihi içerisinde kadının toplumsal ve iktisadi rolü. *Düşünen Siyaset*, (31), 223-240.
- Serafimoviç, A. (1991). *Demir Tufanı*. (Çev. M. Harmancı). Yar.
- Üste, B. (2015). Hegel - Rousseau, Mill ve Hayek'in değerlendirmelerinde toplumda ötekileştirilen "kadın"ın konumu. *Denizli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (4), 103-126.
- Yeke, E. (2010). *Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde metin çözümlemesinde Hüseyin Nihal Atsız'ın tarihi romanlarına üslup bilim açısından yaklaşım*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Волков, А. А. & Смирнова Л. А. (1977). *История русской литературы XX века*. Москва: Просвещение.
- Волкова, Е. А. & Пуляева, А. Д. (2015). Образ женщины в культуре. *Евразийский Союз Ученых (ЕСУ)*, 11(20), 86-87.
- Выходцева, П. С. (1986). *История русской советской литературы*. Москва: Высшая школа.
- Ершов, Г. *Железный поток. Город в степи. Пески. (Серафимович)*. http://www.russofile.ru/articles/article_14.php (2016, Mart 11).
- Ефимов, Н.А. (1978). *Историческая основа «Железного потока» А.С. Серафимовича // История СССР*. 55-72.
- Кондратович, А. (1977). *Александр Серафимович Серафимович (1863-1949)*. Беллерист библиотека.

Котовчихина, Н. Д. (2009). А. С. Серафимович. Страницы жизни и творчества. *Вестник Московского государственного гуманитарного университета им. М. А. Шолохова*. Москва, 6-23.

Образ женщины в русской литературе. (2020, Nisan 2).

<http://iessay.ru/ru/writers/other/literatura/sochineniya/russkaya-literatura/obraz-zhenshhiny-v-russkoj-literature>

Просняков, А. (2009). Александр Серафимович. <http://www.proza.ru>, (2016, Mart 15).

Серафимович Александр Серафимович, Большая советская энциклопедия. (2016, Mart 9). <http://dic.academic.ru/>

Соколов, А. Г. (2006). *История русской литературы конца XIX начала XX века*. Москва: Высшая школа.

Соколов, И. А. (2015). Самовар кипит, уходить не велит!: всё, что Вы хотели знать о русском чаепитии с самоваром. *Кофе & Чай в России: деловой журнал*, 3(121), 28-32.

Чалмаев, В. А. (1986). *Александр Серафимович*. Волгоград.

EXTENDED ABSTRACT

Aleksandr Serafimovich (1863-1949), who reached the pinnacle of literary life with his works during the 1917 October Revolution and the civil war, and contributed important works to Russian literature, is one of the important writers who played an extremely active role in the social-literary life of his country. The failure of the first revolutionary attempt caused many intellectuals of the period to give up their ideological ideas, while Serafimovich's thoughts did not change. After the execution of Alexander Ulyanov, the elder brother of Vladimir Lenin, whom Serafimovich met during his university education, for the crime of assassinating the tsar, the author, who wrote statements encouraging the people to revolt, was soon arrested and exiled. However, he also closely involved in his literary work while in exile. He published articles, stories and satirical jokes in local newspapers. Serafimovich, who described the exile as "the second Marxist university", had the opportunity to see the lifestyles of miners, factory workers, fishermen, port workers and railway workers closely as a result of his travels to various regions. The impressions he had during this time formed the basis of the author's art until the years of the revolution. His deep knowledge of folk life and his undoubted literary talent make Serafimovich highly praised by the great Russian writers.

The subject of the Iron Flood (Железный поток), which made him very famous, is based on real historical events. With its realistic aspect, the book has a place that does not lose its meaning among the classics of Soviet literature. The novel is based on real events during the civil war that the country was in right after the revolution. The protagonists of the work are a large group of people who were chased by the Cossacks to destroy, and therefore had to leave their homeland in order to connect with the Red Army. The women in this community are the most important images that reveal the tragic picture. The heroines that Serafimovich deals with in his work have a different place from his other characters with the great transformation in their behaviors, actions and emotional changes. In the work, women, who come to the forefront with their traditional aspects as "mother and wife" in the cultural structure of all countries from past to present, on the other hand, are shaped within the framework of the conditions they are in, and sometimes draw a picture with different dimensions from their usual structures. For this reason, the great spiritual metamorphosis, which is experienced systematically in the characters and destinies of the heroines, is handled step by step in the work. In the work, the words of the women in whom love, happiness and tenderness were deeply felt in the past, leave their place to a chilling panorama in the coming days.

Women, who have to struggle with physical conditions such as hunger and famine as well as the terrible struggles experienced, begin to turn their backs on their

selves, their nature and the aspects that make them exist in life. As the day's pass, mothers who do not want to bury their dead children are replaced by mothers who leave behind their children, whom they think will hinder them, and who continue their journey in a state of disillusionment, and who start a great life-and-death struggle. After this time, the Iron Flood turns into a great resistance story of Serafimovich's heroines. These women, who persistently try to survive despite all that has happened, come out of their traditional shells, waiting at home and praying for the war to end. Women, who are the cornerstone and protector of the family phenomenon, undertake the same mission, this time with a much heavier price. For this reason, they may even give up on themselves. The voices of women who want to be the pioneers of progress instead of standing behind are heard more fiercely when they have nothing to lose. Women, who set out to escape from the enemy in pursuit of their spouses, children and what they can carry from their family home, do not hesitate to fulfill their traditional duties in the midst of a tough life-or-death struggle. Considered among the classics of socialist realism literature, the work of Serafimovich's Iron Flood, whose books were translated into many foreign and USSR's languages, is an important work that has been successful in attracting the attention of the reader since the date it was written and has become the bedside book of the masses in this respect.